

מכתב יז

בעה"ש פה עה"ק טבריא תובב"א. חודש סיון התקמ"ו לפ"ק

הנה שמחה וגיל ברעדה תבאנה, לקול צללו שפתינו כי נרננה, ונודה לד' כי אנף בנו, וכששב אפו ונחמנו, ותהלות ה' לבשר בתודות והלל, בקול גדול להתריע, מיד ה' אשר הוי'. והחל הנגף פה עה"ק טבריא ת"ו. אם אמנם לא נמשך הזמן כי אם מעט ורעים, המה היו בערך שבועים שבעה, מימי הפורים עד כמה ימים בחודש אייר, יקוד יקוד כיקוד אש, ועצת ה' היא תקום אותנו בעיר בתווך שלא לנוס אל אחת הערים, כי אנה מפניו נברח, כי אם חבי כמעט רגע עד יעבור זעם, סגרנו עצמינו בחצר חדשה אשר לנו יותר מערך מנין כדי להתפלל בציבור, תמיד תפלתו בפניו אקצירי ואמריעי כדרכנו מעולם, ומצלינן בחיי דכל בית ישראל, וכל אשר ממנו ראו וכן עשו להסתיר מפני חרון אף בחצרותיהם ובטירותם, ועל הרוב עלתה בידם, ואשר נסו נמלטו על הרוב בעו"ה רדפו אחריהם והשיגום, כי המכה המהלכת היא היתה בעם כמאכולת אש, נפשות רבות חסרונם בימים אחדים אלו מן הספרדים והאשכנזים.

והנה מגודל נסי נסים ופלאי פלאות ה' וסיבת הסיבות אשר הצילנו מיד הרעים, וגם דלה דלה לנו להספיק כל צרכינו בתוך ההסגר, והלוואת מעות רב מאוד כפי ערך ההצטרפות לחיים ומתים וקצירי ומריעי אשר היו הרבה מאוד בבת אחת, לא יכול המכתב הלז מלבאר אפס קצהו, כי באותו פרק הי' נגף בפקיעין ג"כ, ובכמה מקומות סביבותינו, אשר נסו הנסים שמה, ולכולם נעשית מלאכתם ע"י אחרים, אשר אחינו שבפקיעין הרה נסו להסגר שמה במערות, ועלתה בידם בעוה"ש"י, את נפשיהם הצילו, מלבד הפסד בתייהם אשר היו לבז, על רוב הבתים שנשארו בהעדר השמירה של הנעדרים והנסים מבתייהם מפני אין יושב בהם, ולא ניכרו בחוצות כי אם הריקים ופוחזים וגוים להבדיל, כי ערום ראה רעה ונסתר, אשר לזאת רבים עצומותינו לאלפים.

אם אמרנו נספרה נא אחת הגדולות מחסדי ה' להזכיר בהשגת הלוואות וסיפוקים מצרכי הזמן קצרה היריעה מהכיל, איך מלאכתנו נעשית ע"י אחרים, כי אם אמנם בחודש אייר נשקט הענין לגמרי, עורנה תכלינה עינינו להסגר עד אחר העצרת, ועתה גם עתה שהננו יכולים עוד לצאת ולבוא בעיר, נשמרים אנחנו כמו בהסגר, מפני סביבותינו הרחוקים והקרובים מדמשק אשר הוא סמוך לעיר כאשר היינו סגורים כל השנה ראשתקד מפני עכו וצפת. לזאת ההוצאה רבה. אבל אמרנו מה לנו לספר כעת יאמר להם עלינו. הלא זה אוד מוצל מאש בין השריפה. כי אין הזמן גורם לבאר מפני נחיצת הפאסט. ועוד קצרה רוחנו ותקצר נפשינו מלפרש הכל בפרטות באר היטב כיד ה' הטובה עלינו. ויצילנו ה'. ואי"ה בהרחיב ה' לנו בהרחב הזמן נרחיב הדיבור לכל צדיק וצדיק גדולת ה' ונפלאותיו אשר עשה עמנו אל עליון. עליו השלכנו ייבנו מדאבון נפשינו, וזה לנו האות אכול השנה וגו', שבעוה"ר זרעו ולא קצרו כלל ומאן דיהיב חיי יהיב מזוני, והננו אך שמחים וטובי לב כי טוב ה' כי לעולם חסדו, וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו.

והנה אמרתי עם הספר לרבות החתום רק למען דעת שלומם הטוב אבל מפני נחיצת

הפאסט רבים מבני עמנו לא באו עה"ח, שלא היו מן המוכן באותו פרק, ומה גם אחינו שבפקיעין וצפת תובב"א ושכדרך ארם צובה, וזאת לדעת שכל החתומים פה שלמים הם אתנו עם הנשים והטף ואשר לא באו עה"ח ובשורה מוצאת לפני קרוביהם נזכרים, הן המה אשת מהר"ר שמואל גרונאם הכהן וביתו חיים, אשת מו"ה פישיל מזאסלוו ונפשות ביתו חיים. ר' מאיר בוחאווער עם כל נפשות ביתו חיים. נכדי הרב החסיד הצדיק כש"ק מו"ה משולם זוסיא נ"י וביתו כולם חיים. אשת הרב מו"ה פישיל מפידקאמין וכל נפשות ביתו חיים. בן ובת של הרבני הישיש מו"ה שמשון מהראשענקי חיים. אשת מו"ה אהרן ארקע הגדול ובנו חיים, גם במדינות רוסיא להודיע ר' שמואל פאליצקר עם כל נפשות ביתו חי וקיים.

והנה אהו' ידידי וידידי נפשי מה מאוד חשקה נפשי לספר מציון שם ה' ותהלתו בארץ לכל האותות והמופתים נסי נסים אשר היו בכל היד החזקה וכל המאורע הגדול אשר עבר עלינו, למען דעת צדקת ה' וישישו בשמחה, אבל מפני נחיצות הפאסט, לזאת אחת שאלתי אותה אבקש מידיד ה' גזבר הנאמן אהו' מו"ה ישכר בער להעתיק המכתב ולשלוח לכל אה"נ הצדיקים, ובפרט לנכדי הבעש"ט אשר נפשי קשורה בנפשם, שישישו אתנו משוש, שוש נשיש בה' ותגל נפשנו באלקים, חסד אל כל היום, לא תקום פעמים צרה, מן המצר קראנו יה, ועננו במרחב יה, שבטו ומשענתו המה ינחמונו, ובצפייתנו צפינו לישועות ה', כהרף עין בעין נראה ה' את שיבת ציון, ותגלנה בנות יהודה למען משפטי ה', כימות עניתנו כן ישמחנו, שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב, חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לה' שלום שלום:

השפל באמת מנחם מענדיל בהרב מו"ה משה זללה"ה
 ונאום אברהם בא"א מו"ה אלכסנדר כ"ץ זללה"ה
 ונאום אליעזר זוסמאן במ' יצחק (ספריא) [סו"ד]
 ונאום צבי הירש בא"א מו"ה אברהם סג"ל ז"ל הארקער
 ונאום משה בהרב מנחם מענדיל שיחי' נצח
 ונאום דוב בער במ' עזריאל חתן הרב שיחי'
 ונאום יואל בא"א מו"ה משה זללה"ה
 ונאום שלמה זלמן במ' צבי הירש הכהן
 ונאום יחיאל מיכל במוהר"ר אברהם ז"ל כ"ץ שו"ב
 ונאום שלמה במו"ה נתן נטע ז"ל ש"ץ
 ונאום ישכר בער במו"ה אליעזר זצ"ל
 ונאום נפתלי צבי הירש במ' אליעזר מוויטפסק
 ונאום אהרן בלא"א מו"ה מאיר נ"י הנקרא אהרן הקטן
 מסמאליין אשר כעת עומד ומשמש את אדמו"ר שיחי'.

אלו האנשים אשר נקבו בשמותם בחתימת יד עצמם כאן נמצאו וכאן היו באותו פרק, והשאר לא באו על החתום, מלבד אחינו שבפקיעין ובצפת ת"ו בב"א, או בדרך רחוקה דרך ארם צובה, שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' אלקים חיים:

דברי רחומם מנחם מענדיל הנ"ל